

B. Vermeulen & A. Declercq
Katholieke Universiteit Leuven, LUCAS

SITUERING

- Vlaamse Ouderen Zorg Studie (VoZs): longitudinaal onderzoek naar zorgsituatie bij kwetsbare ouderen in thuiszorg
- In opdracht van Vlaamse Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Waarborgen levenskwaliteit zorggebruiker is expliciete doelstelling Vlaamse overheid: woonzorgdecreet 2009
dementieplan Vlaanderen 2010-2014

Wat is het verband tussen depressieve gevoelens, geheugenproblemen en de kwaliteit van leven bij ouderen?

ONDERZOEKSDSIGN

Steekproef

Kwetsbare ouderen die professionele thuiszorg gebruiken: 487 ouderen en 320 van hun centrale mantelzorgers → koppeling informatie ouderen en mantelzorgers

Respondenten

Screening door thuiszorgorganisaties

Selectiecriteria ouderen:

- Voldoende het Nederlands beheersen
- In 1 van de 8 geselecteerde regio's verblijven
- Ouder dan 64 jaar zijn
- Minstens psychisch onwelbevinden of geheugenproblemen ervaren
- Thuiszorg gebruiken

Bevraging positief geselecteerde ouderen:

Gestandaardiseerde vragenlijst

- face-to-face bevraging ouderen door vrijwillige peer-interviewers
- schriftelijk invullen door mantelzorgers

Instrumenten

• Kwaliteit van leven:

9 dimensies gemeten via *QUALIDEM* (Ettema, Drees, de Lange, Mellenbergh & Ribbe, 2007) subjectieve inschatting van de levenskwaliteit van de oudere door de centrale mantelzorgers
herschaald naar score tussen 0 en 10: hoe hoger de score, hoe beter de kwaliteit van leven voor dat subdomein

• Depressieve gevoelens:

gemeten bij ouderen door *Geriatric Depression Scale* met 15 items → ernst van depressieve gevoelens: minimaal → 63%
mild → 26%
matig → 7%
ernstig → 4%

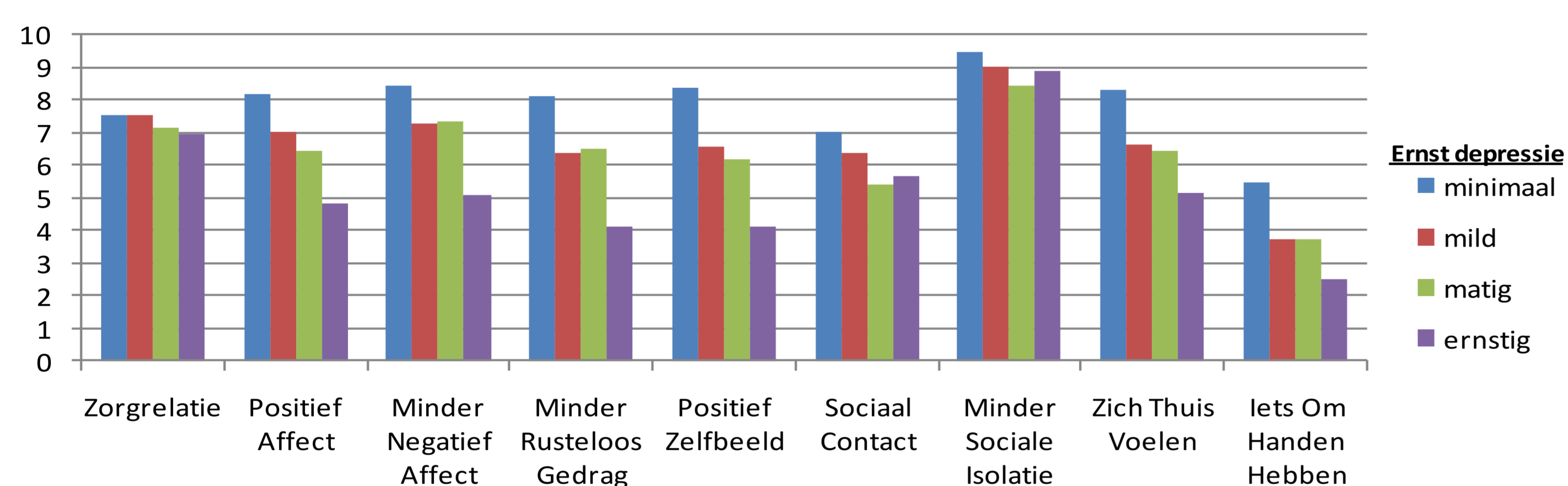
• Geheugenproblemen:

mantelzorgers als proxy
metrische variabele ingedeeld in kwartielen, waarbij 4de kwartiel de ernstigste geheugenproblemen weergeeft

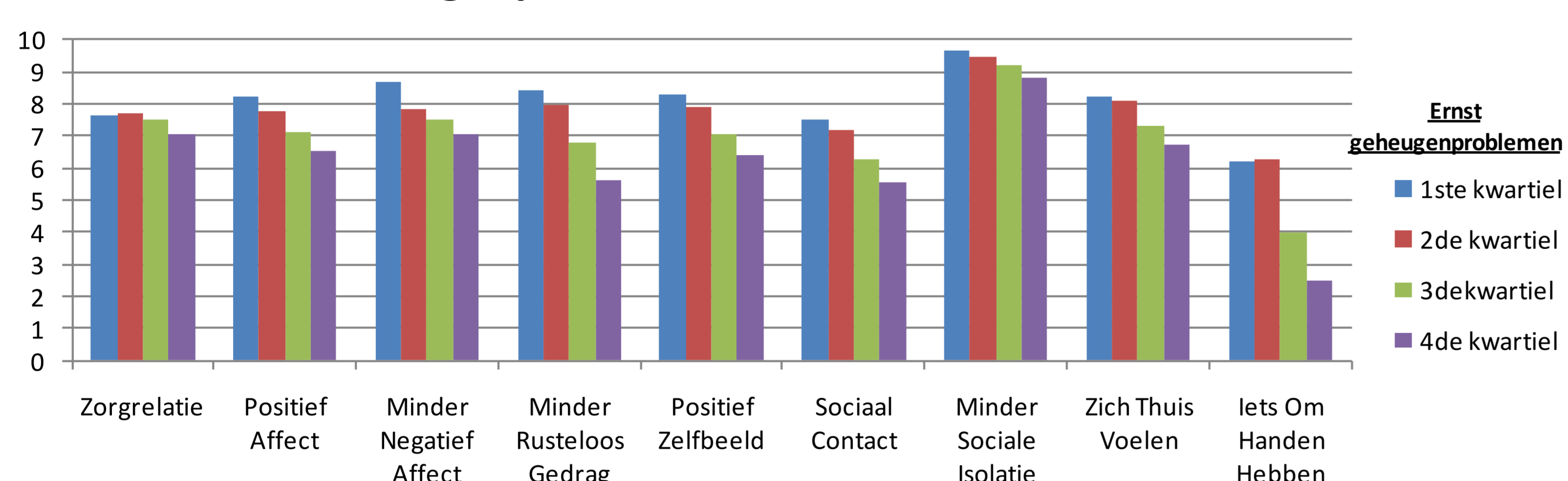

FIGUREN

Depressieve gevoelens en de kwaliteit van leven

Geheugenproblemen en de kwaliteit van leven

RESULTATEN

1. Wat is de kwaliteit van leven?

- Dé kwaliteit van leven bestaat niet: verschillende subdimensies
- Grootste probleem is zinvolle tijdsbesteding:
  - te weinig om handen hebben
  - te weinig sociale contacten
- Oudste ouderen (85+ers) hebben geen slechtere levenskwaliteit dan jonge ouderen

2. Hoe gaan depressieve gevoelens samen met de levenskwaliteit?

- Ernstigere depressieve gevoelens:
  - minder positief zelfbeeld
  - meer rusteloos gedrag
  - meer negatieve affecten
  - minder positieve affecten
  - voelen zich minder goed thuis
  - minder sociale contacten
  - meer sociaal geïsoleerd
- Milde vormen van depressieve gevoelens: ook invloed op de levenskwaliteit

3. Hoe gaan geheugenproblemen samen met de levenskwaliteit?

- Ernstigere geheugenproblemen: graduele afname van de levenskwaliteit.

AANBEVELINGEN

Voor het werkveld: Aandacht voor levenskwaliteit-uitkomsten, oog voor het niet-medische
Meer personeel opleiden tot referentiedeskundigen van dementie en depressie

Voor de overheid: Inzetten op preventie en vroegdetectie van depressie
Negatieve stereotypingen over ouder worden en verminderde levenskwaliteit bestrijden
Onderzoek nodig voor vergelijking van levenskwaliteit-uitkomsten tussen zorgsettings

BESLUIT

**Depressieve gevoelens en geheugenproblemen hebben een sterke, negatieve samenhang met de levenskwaliteit.
Te weinig zinvolle tijdsbesteding is een groot probleem.**

MEER WETEN?

Prof. dr. Anja Declercq
Bram Vermeulen

Kapucijnenvoer 39
3000 Leuven

016/ 33 69 10

anja.declercq@med.kuleuven.be
bram.vermeulen@med.kuleuven.be

